

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
მიმართულება: საზოგადოებრივი გეოგრაფია
სამაგისტრო პროგრამა – დემოგრაფია და მოსახლეობის გეოგრაფია

ა) პროგრამის სახელწოდება – დემოგრაფია და მოსახლეობის გეოგრაფია (Demography and Population Geography)

ბ) მისანიჭებელი კვალიფიკაცია – სოციალური მეცნიერებების მაგისტრი დემოგრაფიაში (Master of Social Sciences in Demography)

გ) პროგრამის მოცულობა კრედიტებით – 120 კრედიტი

დ) სწავლების ენა – ქართული

ე) საგანმანათლებლო პროგრამის მიზანი, რომელიც მიმართულია სტუდენტის კომპეტენციების გამომუშავებასა და დასაქმების სფეროს განსაზღვრაზე – სამაგისტრო პროგრამა განკუთვნილია ნებისმიერი სპეციალობის ბაკალავრიატის კურსდამთავრებულთათვის, ვინც გადაწყვეტს ახალ პროფესიად დემოგრაფიის არჩევას. საქართველოშიც, ისევე როგორც სხვა ქვეყნებში, გამწვავებული დემოგრაფიული პრობლემების გამო აუცილებელი ხდება დემოგრაფიული პროცესების არამარტო სახელმწიფოებრივი, არამედ საზოგადოებრივი მართვა. ეს კი, დღის წესრიგში აყენებს ამ სფეროსათვის მაღალი კვალიფიკაციის პროფესიონალი კადრების მომზადების მწვავე აუცილებლობას. უფრო მეტიც, პრობლემის სიმწვავიდან გამომდინარე დემოგრაფიული განათლების გარკვეული დონე ყველა სფეროს სპეციალისტისათვის ისევე აუცილებელი გახდა, როგორც სხვა ჰუმანიტარული საგნების ცოდნა. ამიტომაც, პროგრამის მიზანია ქვეყანაში მოამზადოს კვალიფიციურ დემოგრაფთა კადრები. სწორედ ამ მიზნით პროგრამა შეძლებს მაგისტრანტებს გააცნოს და ღრმად შეასწავლოს დემოგრაფიულ მეცნიერებათა ძირითადი თეორიები და დებულებები, კატეგორიები და კანონები, აგრეთვე გააცნოს მსოფლიოში მიმდინარე ინტენსიური მიგრაციული პროცესები, მათი გეოგრაფია, მიმართულებები, გამომწვევი მიზეზები და შედეგები.

პროგრამის მიზანია სტუდენტებს ჩამოუყალიბოს ხედვა თანამედროვე მსოფლიოში დემოგრაფიის, როგორც დამოუკიდებელი საზოგადოებრივი მეცნიერებების სისტემის როლისა და მზარდი მნიშვნელობის შესახებ. დემოგრაფიულ მეცნიერებათა სწავლება

მნიშვნელოვნად ფართოვდება, როგორც დასავლეთის ისე აღმოსავლეთის ქვეყნების უნივერსიტეტებში. აქედან გამომდინარე სამაგისტრო პროგრამის მიზანია:

- მაგისტრებს შესძინონ კომპეტენცია კაცობრიობის განვითარებაში, მათ შორის საქართველოში, მოსახლეობის როლისა და მნიშვნელობის შესახებ;
- შეასწავლოს მოსახლეობის განვითარების თავისებურებები დინამიკაში, როგორც მსოფლიო ასევე რეგიონული და ცალკეული ქვეყნების ჭრილში;
- გააცნოს მაგისტრანტებს დემოგრაფიული სფეროს, სოციალური, პოლიტიკური და ეკონომიკური ცხოვრების სფეროებთან ურთიერთკავშირის სისტემა;
- შეასწავლოს უაღრესად მნიშვნელოვანი მიგრაციული პროცესების (მათ შორის, კავკასიის შიგნით და მის ფარგლებს გარეთ) სოციალურ-ეკონომიკური, პოლიტიკური და დემოგრაფიული ასპექტები და გაანალიზება;
- შეასწავლოს თანამედროვე გლობალიზაციის პირობებში საქართველოსა და სხვადასხვა ქვეყნების მოსახლეობათა სოციალურ-ეკონომიკური და კულტურული ურთიერთობები, მისი ანალიზი, როგორც ისტორიულ, ასევე თანამედროვე და სამომავლო ჭრილში;
- სტუდენტებს გამოუმუშაოს ჰუმანიზმის დემოკრატიული და ლიბერალური ღირებულებების ცოდნა და პატივისცემა;

სამაგისტრო პროგრამის დასრულების შემდეგ მაგისტრს ეცოდინება როგორ მოიპოვოს, დაამუშაოს და გაანალიზოს დემოგრაფიული და მასთან დაკავშირებული სხვა მნიშვნელოვანი სოციალურ-პოლიტიკური და ეკონომიკური ხასიათის ინფორმაცია. შეიმუშაოს დემოგრაფიული განვითარებისა და მიგრაციული პროცესების მართვისთვის საჭირო რეკომენდაციები;

სამაგისტრო პროგრამის დამთავრების შემდეგ, კურსდამთავრებულებს სწავლის გაგრძელება შეეძლებათ დოქტორანტურაში. მათ მუშაობა შეეძლებათ საკანონმდებლო და აღმასრულებელი ხელისუფლების სტრუქტურებში, საგანმანათლებლო, სამეცნიერო და სასწავლო დაწესებულებებში, საერთაშორისო ორგანიზაციებში, კერძო სექტორში, ბიზნეს სტრუქტურებში. აღნიშნულ დაწესებულებებში მათ შეეძლებათ მოახდინონ მიმდინარე ურთულესი დემოგრაფიული და მიგრაციული პროცესების მონიტორინგი, ანალიზი და პროგნოზირება, მოდელირების თანამედროვე ტექნოლოგიებზე დაყრდნობით. პროცესების ამგვარი ანალიზი, პროგნოზირება და მოდელირება კი, სულ უფრო აქტუალური ხდება სოციალური, ეკონომიკური, ასევე პოლიტიკური პროფილის ყველა დაწესებულების, ორგანიზაციისა თუ კომპანიისათვის. ეს გარემოება უსათუოდ ბადებსდა მომავალში კიდევ უფრო გაზრდის მოთხოვნას მაღალკვალიფიციურ პროფესიონალ დემოგრაფებზე.

ვ) პროგრამაზე დაშვების წინაპირობა: დემოგრაფიისა და მოსახლეობის გეოგრაფიის სამაგისტრო პროგრამაზე დაშვებას განსაკუთრებული წინაპირობები არ გააჩნია. აღნიშნულ პროგრამაზე სწავლის გაგრძელების მსურველი უნდა იყოს ბაკალავრის ხარისხის მქონე, ან მასთან გათანაბრებული პირი, რომელმაც უნდა ჩააბაროს საერთო სამაგისტრო გამოცდა; საუნივერსიტეტო გამოცდა და გასაუბრება (სპეციალობაში და ინგლისურ ენაში B1 დონე).

ზ) სწავლის შედეგი:

<p>ცოდნა და გაცნობიერება</p>	<p>სტუდენტს ეცოდინება:</p> <ul style="list-style-type: none">) დემოგრაფია, როგორც მეცნიერებათა სისტემა სიღრმისეულ დონეზე; მისი ამოცანები, მიზნები, პარადიგმები, დემოგრაფიული მაჩვენებლები; ასევე თანამედროვე დემოგრაფიის პრობლემები, რაც საშუალებას მისცემს ღრმად და სისტემურად გააცნობიეროს დემოგრაფიული პრობლემები, მათი გამომწვევი მიზეზები და მოსალოდნელი შედეგები;) დემოგრაფიული თეორიების ჩამოყალიბების საფუძვლები ისტორიულ და სოციალურ-ეკონომიკურ ასპექტში, რაც საშუალებას მისცემს გააცნობიეროს თანამედროვე დემოგრაფიული პრობლემები და მათი მოსალოდნელი შედეგები.) დემოგრაფიული ანალიზი, მისი პრინციპები და მეთოდები, რომელიც საშუალებას მისცემს გააცნობიეროს დემოგრაფიული მაჩვენებლები სხვადასხვა პარამეტრების მიხედვით; დემოგრაფიული მაჩვენებლების დამუშავების პრინციპები და მეთოდები.) შობადობის, მოკვდავობის, მოსახლეობის ზრდის, მიგრაციის, გამომწვევი მიზეზები და ფაქტორები, მათი დამახასიათებელი მაჩვენებლები, რაც საშუალებას მისცემს გააცნობიეროს დემოგრაფიული პროცესების ინტენსივობა და მათ საფუძველზე გააკეთოს პროგნოზული გაანგარიშებები;) სოციოლოგიური მეთოდები დემოგრაფიაში, დემოგრაფიული მაჩვენებლები რეგიონების მიხედვით, რაც მისცემს საშუალებას გააცნობიეროს დემოგრაფიულ მაჩვენებლებზე მოქმედი ფაქტორები და შეიმუშაოს სათანადო დემოგრაფიული ღონისძიებები.) ანალიზის ძირითადი პრინციპები, რეალური და პირობითი თაობების მიხედვით დემოგრაფიული მაჩვენებლების განსაზღვრის მეთოდები, რაც საშუალებას მისცემს ააგოს ლექსისის ბადე და გაანალიზოს დემოგრაფიული მოვლენები.) საქართველოში მცხოვრები სხვადასხვა ეთნიკური ჯგუფების დემოგრაფიული მაჩვენებლები ისტორიულ
------------------------------	--

ცოდნის პრაქტიკაში
გამოყენება/პრაქტიკული
უნარები

რაკურსში, რაც საშუალებას მისცემს გააცნობიეროს მათი დემოგრაფიული პრობლემები შედარებითი ანალიზის საფუძველზე განსაზღვროს მათი გამომწვევი მიზეზები და მოსალოდნელი შედეგები.

) საქართველოს მეზობელი ქვეყნების - ამიერკავკასიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის მოსახლეობის დემოგრაფიული განვითარების თავისებურებები, დემოგრაფიული მახასიათებლები, რაც საშუალებას მისცემს გააცნობიეროს ისინი საქართველოს ანალოგიურ მაჩვენებლებთან მიმართებით.

სტუდენტი შეძლებს:

-) სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე დემოგრაფიული მოდელების აგებას ცალკეული პარამეტრების მიხედვით, რაც საშუალებას მისცემს გაანალიზოს და პერსპექტივაში განსაზღვროს ამა თუ იმ დემოგრაფიული მოვლენის განვითარების ტენდენციები.
-) დემოგრაფიული მაჩვენებლების კრტიკული ანალიზის საფუძველზე განსაზღვროს დემოგრაფიული პრობლემების გამომწვევი მიზეზები და მოსალოდნელი შედეგები;
-) დემოგრაფიული მაჩვენებლების დამუშავებას და ანალიზს კვლევის უახლესი მეთოდების გამოყენებით.
-) მათემატიკური მოდელების გამოყენებით დემოგრაფიული მაჩვენებლების კრტიკული ანალიზის საფუძველზე არგუმენტირებული დასკვნისა და პროგნოზის გაკეთებას;
-) რეალური და პირობითი თაობების მეთოდების საფუძველზე მიღებული დემოგრაფიული მაჩვენებლების მიხედვით ლექსის ბადის აგებას და დემოგრაფიული მოვლენების გაანალიზებას.
-) ქვეყნების მიხედვით გატარებული დემოგრაფიული პოლიტიკის, საერთაშორისო ორგანიზაციების როლისა და რეკომენდაციების გათვალისწინებას ქვეყნის მდგრადი განვითარებისათვის საჭირო ოპტიმალური დემოგრაფიული პოლიტიკის შესამუშავებლად.
-) კრტიკული ანალიზის საფუძველზე შობადობის დონის, მოკვდაობის, ქორწინებისა და განქორწინების მასშტაბების, მიმდინარეობის ინტენსივობისა და მათზე მოქმედი ფაქტორების განსაზღვრას.
-) საქართველოს მოსახლეობის როლის და ადგილის განსაზღვრას ამიერკავკასიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის მოსახლეობის დემოგრაფიულ განვითარებაში.
-) სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე დემოგრაფიული მოვლენის განვითარების ტენდენციების ანალიზს;
-) დემოგრაფიული პარამეტრების მიხედვით მოდელების შექმნასა და მათი იმპლიმენტაციისათვის საჭირო კომპლექსური მონაცემების ანალიზს.
-) დემოგრაფიული თეორიების სხვადასხვა ასპექტის მისადაგებას/გამოყენებას თანამედროვე დემოგრაფიულ პრობლემებთან მიმართებით.

<p>კომუნიკაციის უნარი</p>	<ul style="list-style-type: none">) საქართველოს დემოგრაფიული პრობლემების ისტორიულ, გეოგრაფიულ, სოციალურ-ეკონომიკურ, პოლიტიკურ ჭრილში შედარებითი ანალიზის საფუძველზე, მათი გამომწვევი მიზეზებისა და მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრას.) საქართველოში მცხოვრები სხვადასხვა ეთნიკური ჯგუფების დემოგრაფიული პრობლემების გაანალიზებას ისტორიულ, გეოგრაფიულ, სოციალურ-ეკონომიკურ და პოლიტიკურ ჭრილში. <p>სტუდენტი შეძლებს:</p> <ul style="list-style-type: none">) დემოგრაფიის საკითხებზე არგუმენტირებული დასკვნების პროფესიულ საზოგადოებასთან კომუნიკაციას თანამედროვე საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების მიღწევათა გავრცელების მიხედვით.) დემოგრაფიული კვლევის მეთოდების გამოყენებას და მონაცემების დამუშავებას საინფორმაციო-საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების მიღწევათა გამოყენებით, მათ ინტერპრეტაციას და პროფესიულ საზოგადოებასთან კომუნიკაციას.
<p>დასკვნის უნარი</p>	<p>სტუდენტი შეძლებს:</p> <ul style="list-style-type: none">) მათემატიკური მოდელების გამოყენებით დემოგრაფიული მაჩვენებლების კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე არგუმენტირებული დასკვნისა და პროგნოზის გაკეთებას;) რეალური და პირობითი თაობების მეთოდების საფუძველზე მიღებული დემოგრაფიული მაჩვენებლების მიხედვით ლექსისის ბადის აგებას და დემოგრაფიული მოვლენების გაანალიზებას.) დემოგრაფიული მაჩვენებლების კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე დემოგრაფიული პრობლემების გამომწვევი მიზეზები და მოსალოდნელი შედეგების განსაზღვრას;) დემოგრაფიული მაჩვენებლების დამუშავებასა და ანალიზს კვლევის უახლესი მეთოდების გამოყენებით.) დემოგრაფიული პროცესების ინტენსივობის განსაზღვრასა და მათ საფუძველზე პროგნოზული გაანგარიშებების გაკეთებას;) დემოგრაფიულ მაჩვენებლებზე მოქმედი ფაქტორების განსაზღვრას და სათანადო დემოგრაფიული ღონისძიებების შემუშავებას.) დემოგრაფიული პროცესების მაჩვენებლების კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე არგუმენტირებული დასკვნების გაკეთებას და პროგნოზულ გაანგარიშებებს;

	<ul style="list-style-type: none">) დემოგრაფიულ მაჩვენებლებზე მოქმედი ფაქტორების კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე არგუმენტირებული დასკვნების გაკეთებას და სათანადო დემოგრაფიული ღონისძიებების შემუშავებას.) დემოგრაფიული მაჩვენებლების, მათემატიკური მოდელების, ლექსისის ბადის მიხედვით დემოგრაფიული მაჩვენებლების, საქართველოს დემოგრაფიული პრობლემების, საქართველოში მცხოვრები სხვადასხვა ეთნიკური ჯგუფების დემოგრაფიული პრობლემების კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე არგუმენტირებული დასკვნის ჩამოყალიბებას და სათანადო რეკომენდაციების შემუშავებას.) დემოგრაფიული პოლიტიკისა და მისი შედეგების, საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციების კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე დემოგრაფიული თეორიების სხვადასხვა ასპექტის გათვალისწინებით არგუმენტირებული დასკვნების გაკეთებას დემოგრაფიული პოლიტიკის ღონისძიებებთან მიმართებით;) კრიტიკული ანალიზის საფუძველზე შობადობის, მოკვდაობის, ქორწინებისა და განქორწინების, მათზე მოქმედი ფაქტორების შესახებ არგუმენტირებული დასკვნის ჩამოყალიბებას.) ამიერკავკასიისა და ჩრდილოეთ კავკასიის მოსახლეობის დემოგრაფიულ განვითარებაში საქართველოს მოსახლეობის როლისა და ადგილის შესახებ არგუმენტირებული დასკვნის ჩამოყალიბებას.) დემოგრაფიული თეორიების სხვადასხვა ასპექტის გამოყენებას და მათ საფუძველზე თანამედროვე დემოგრაფიულ პრობლემებთან მიმართებით არგუმენტირებული დასკვნის ჩამოყალიბებას.
სწავლის უნარი	<p>სტუდენტი შეძლებს:</p> <ul style="list-style-type: none">) სწავლის პროცესში მრავალ ფაქტორზე დამოკიდებული ცვალებადი დემოგრაფიული სიტუაციის გათვალისწინებას და მისი გამოსწორებისათვის საჭირო ღონისძიებების შემუშავებას.) დემოგრაფიული პარამეტრების მოძიებისა და გათვალისწინების გზით და სწავლის პროცესის სტრატეგიულ დაგეგმვას;
ღირებულებები	<p>სტუდენტი შეძლებს:</p> <ul style="list-style-type: none">) შეაფასოს სხვადასხვა ეპოქის დემოგრაფიული კონცეფციები თანამედროვე ფასეულობათა სისტემის ასპექტში და შეიტანოს საკუთარი წვლილი ამ სფეროში ფასეულობების დამკვიდრებაში.

	) დემოგრაფიული პოლიტიკის შემუშავებისას დემოკრატიის, ადამიანის უფლებების, სოციალური, გენდერული, ეთნიკური და რელიგიური თანასწორობის პრინციპების გათვალისწინებასა და დაცვას;) აღნიშნული პრინციპების დამკვიდრებაში თავისი წვლილის შეტანას.
--	--

თ) სწავლის მეთოდები:

ინტერაქტიული ლექცია – სტუდენტებისთვის ახალი მასალის მიწოდება მათი დისკუსიაში ჩართვით, რაც ხელს უწყობს სტუდენტის მონაწილეობასა და ახალი თემატიკის უკეთ გაგნობიერებას. თვალსაჩინოებისათვის გამოყენება: პოსტერები, სქემები, სლაიდ-შოუები და სხვ. სემინარი – სტუდენტებისთვის ლექციაზე განხილული თემების/საკითხების მიწოდება განსახილველად და მსჯელობისთვის, ლექტორის მონაწილეობით. პედაგოგი წამოაყენებს საკითხს/თემას, რაზეც სტუდენტები თავიანთ ინტერპრეტაციას აკეთებენ და აყალიბებენ დასკვნებს, რაც ხელს უწყობს მასალის უკეთ გაგნობიერებას.

დისკუსია – ლექტორის მიერ წამოყენებულ საკითხზე სტუდენტი იწყებს მსჯელობას; დავალება შეიძლება შესრულდეს ჯგუფური მუშაობის ფორმითაც, რაც ხელს შეუწყობს თეორიული მასალის უკეთესად გაგებას, გაგნობიერებას, ლოგიკურ მსჯელობას, აგრეთვე შეფასების, დასკვნების გაკეთების უნარების გამომუშავებას.

დებატები – სტუდენტები მუშაობენ ჯგუფურად, ლექტორის მიერ წამოყენებულ პრობლემურ/არაერთმნიშვნელოვან საკითხზე, გამოთქვამენ კრიტიკულ მოსაზრებებს ოპონენტის მიერ წამოყენებულ დასაბუთებაზე, რაც ხელს უწყობს კრიტიკული ანალიზის უნარის, ასევე კონსტრუქციული არგუმენტირებული მოსაზრების ჩამოყალიბებას, პრობლემის გადაწყვეტის უნარის გამომუშავებას.

შემთხვევის ანალიზი – კონკრეტული, ძირითადად რეალური, პრობლემური სიტუაცია განხილვისა და მრავალმხრივი ანალიზისათვის ეძლევა რამდენიმე სტუდენტისგან შემდგარ ჯგუფს, რაც შეიძლება საჭიროებდეს გარკვეული თეორიული მასალის მოძიებასაც, ეს კი ხელს უწყობს ღრმა და სისტემური თეორიული ცოდნის საფუძველზე პრობლემური და კომპლექსური საკითხების გადაჭრას, ასევე ჯგუფური მუშაობის უნარების გამომუშავებას.

ჯგუფური მუშაობა – კონკრეტულ საკითხზე გარკვეული რაოდენობის სტუდენტთა ერთობლივად მუშაობა, შესასრულებელი სამუშაოს განსაზღვრა, სამუშაოს განაწილება, ერთმანეთის მიერ შესრულებული სამუშაოების შეჯერება და დასკვნების გაკეთება, რაც ხელს უწყობს თანამშრომლობისა და ჯგუფური მუშაობის უნარების გამომუშავებას.

ანალიზი – მონაცემების კატეგორიზაცია, კლასიფიცირება, დახარისხება, თითოეული მათგანის შესწავლა, შესაბამისი მახასიათებლების გამოყოფა და სათანადო დასკვნების გაკეთება, ასევე, გამოვლენილი კანონზომიერებების ახსნა.

სინთეზი – მონაცემების/შედეგების მისადაგება თეორიულ მასალასთან, კონცეფციასთან და მათ საფუძველზე შესაბამისი დასკვნების გაკეთება. 7

რეფერატი – სტუდენტს დასჭირდება დამატებითი ლიტერატურის მოძიება, დამუშავება და წერილობითი სახით ჩამოყალიბება, რაც მას განუვითარებს სამეცნიერო ლიტერატურაზე მუშაობის, მისთვის საჭირო ინფორმაციის მოძიების, ანალიზისა და სინთეზის საფუძველზე ლოგიკურად ჩამოყალიბებული და არგუნენტირებული ნაშრომის დაწერისა და მისი ეფექტური ფორმით პრეზენტაციის უნარს.

ტესტი – წერილობითი ნამუშევარი შუალედური შეფასებისა და დასკვნითი გამოცდების დროს.

კონსულტაცია – საჭიროების შემთხვევაში სტუდენტისათვის დამატებითი ახსნა-განმარტების მიცემა კონკრეტულ თეორიულ/პრაქტიკულ მასალასთან დაკავშირებით.

ვერბალური მეთოდი/მასალის ზეპირი პრეზენტაცია – სტუდენტის მიერ დავალებით განსაზღვრული მასალის მოყოლა, კონკრეტულ საკითხზე საუბარი და შეკითხვებზე პასუხის გაცემა.

დამოუკიდებელი მუშაობა – წიგნზე/თეორიულ მასალაზე მუშაობის მეთოდი – ლექციაზე და პრაქტიკულ მეცადინეობაზე განხილული საკითხების წაკითხვა, გაცნობიერება და დასწავლა, რელევანტური მასალის მოძიება ელექტრონულ ფორმატში ან ბიბლიოთეკაში.

ი) სტუდენტის ცოდნის შეფასების სისტემა: სტუდენტის ცოდნა ფასდება 100 ქულიანი სისტემით. მინიმალურ შეფასებას წარმოადგენს 51 ქულა. შეფასება ხორციელდება ოთხი კომპონენტის მიხედვით. შეფასების კრიტერიუმები მოცემულია კონკრეტულ სილაბუსებში. შეფასების გრადაცია შემდეგნაირია:

ქულების რაოდენობა	ნიშანი	შეფასება
91_100	A	ფრიადი
81_90	B	ძალიან კარგი
71_80	C	კარგი
61_70	D	დამაკმაყოფილებელი
51_60	E	საკმარისი
41_50	FX	ვერ ჩააბარა (სტუდენტს მეტი მუშაობა სჭირდება და ეძლევა დამოუკიდებელი მუშაობით დამატებით გამოცდაზე გასვლის უფლება)

0_40	F	ჩაიჭრა (სტუდენტის მიერ ჩატარებული სამუშაო არ არის საკმარისი, მას საგანი ახლიდან აქვს შესასწავლი და კრედიტების მისაღებად დისციპლინის კურსი განმეორებით უნდა მოისმინოს).
------	---	--

კ) სასწავლო გეგმა, სწავლების ორგანიზების თავისებურებების მითითებით: (იხ. დანართი)

სამაგისტრო პროგრამა აგებულია იმგვარად, რომ სასწავლო გეგმა ეფუძნება მაგისტრანტებისათვის სიღრმისეული ცოდნის გადაცემას. სტუდენტები იწყებენ კონკრეტული დისციპლინების ღრმა და სისტემურ შესწავლას. პირველ სემესტრში სტუდენტებს შევთავაზებთ უპირატესად საბაზო დისციპლინებს, რომელთა დაუფლება ხელს შეუწყობს მომდევნო ორი სემესტრის საგანთა უკეთ ათვისებასა და დემოგრაფიისა და მოსახლეობის გეოგრაფიის ძირითადი კანონებისა და თეორიების დაუფლებას, ხოლო ბოლო, მეოთხე სემესტრში სტუდენტებმა, უნდა დაწერონ და დაიცვან სამაგისტრო ნაშრომი (30 კრედიტი), დემოგრაფიისა და მოსახლეობის გეოგრაფიის პრობლემატიკიდან, მეცნიერ-ხელმძღვანელის დახმარებით შერჩეული თემის სახით.

ლ) პროგრამის ხელმძღვანელები:

რევაზ გაჩეჩილაძე - პროფესორი, თსუ, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ვაჟა ლორთქიფანიძე - პროფესორი, თსუ, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

მ) დასაქმების სფეროები:

პროგრამის შემუშავების დროს მიმდინარეობდა აქტიური კონსულტაციები პოტენციურ დამსაქმებელთან, რომ მათთან ერთად განსაზღვრულიყო ის კონკრეტული თეორიული ცოდნა და პრაქტიკული უნარები, რომლებიც მოეთხოვება კურსდამთავრებულს შრომის ბაზრის კონკრეტული სფეროს მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად: საქართველოში არსებობს, როგორც სახელმწიფო (ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების, რეგიონული განვითარებისა და ინფრასტრუქტურის სამინისტროები, სტატისტიკის ეროვნული სამსახურები, სამეცნიერო დაწესებულებები), ასევე არასამთავრობო ორგანიზაციები, მათ შორის საერთაშორისო, მსხვილი ბიზნეს-კომპანიები, რომელთაც უკვე დღეს სჭირდებათ და მომავალში კიდევ უფრო დასჭირდებათ დემოგრაფიის, განსაკუთრებით კი რეგიონული დემოგრაფიისა და მიგრაციის სპეციალისტები, რომელთაც შეეძლება პროფესიულად შეისწავლონ, გააანალიზონ და დაგეგმონ მოსახლეობის განვითარების, მათ შორის სულ უფრო მზარდი მიგრაციული პროცესები. ამიტომაც დემოგრაფიისა და მიგრაციის სამაგისტრო პროგრამის კურსდამთავრებულები შეძლებენ აღნიშნულ დაწესებულებებში დასაქმებას.

სტუდენტის დასაქმებას მნიშვნელოვანწილად განაპირობებს სამაგისტრო პროგრამის პრაქტიკის კომპონენტის ფარგლებში გამომუშავებული უნარ-ჩვევები.

ნ) დამატებითი ინფორმაცია: პროგრამას შეუძლია ყოველწლიურად მოემსახუროს 7-10 სტუდენტს. ცოდნასა და უნარებზე ორიენტირებული სამაგისტრო პროგრამა - დემოგრაფია და მოსახლეობის გეოგრაფია, ფართოდ არის დანერგილი მსოფლიოს მრავალი ქვეყნის უნივერსიტეტებში. დემოგრაფიისა და მოსახლეობის გეოგრაფიის, როგორც პროფესიის დაუფლება უმეტეს შემთხვევაში ხორციელდება სამაგისტრო პროგრამების მეშვეობით, მათ შორის იმ ბაკალავრებისათვის, ვისაც ეს დისციპლინები საუნივერსიტეტო განათლების პირველ საფეხურზე არ შეუსწავლია. წინამდებარე პროგრამა არ არის მსოფლიოს წამყვან უნივერსიტეტებში მიმდინარე ანალოგიური ხასიათის პროგრამების ზუსტი ანალოგი, მაგრამ მსგავსი პროგრამები ხორციელდება ბევრ უნივერსიტეტში:

1. კალიფორნიის უნივერსიტეტი, ბერკლი (სამაგისტრო პროგრამა დემოგრაფიაში) – M.A. in Demography, <http://www.demog.berkeley.edu/students/demogprogram.shtml>
2. ფლორიდის სახელმწიფო უნივერსიტეტი სამაგისტრო პროგრამა დემოგრაფიაში (Masters of Science Degree in Demography)- http://popcenter.fsu.edu/students_graduate.cfm
3. პენსილვანიის სახელმწიფო უნივერსიტეტი - <http://www.pop.psu.edu/general/dual-degree/dual-degree.htm>;
4. სტოკჰოლმის უნივერსიტეტი _ http://www.suda.su.se/courses_sub_master.asp;
5. ავსტრალიის დემოგრაფიისა და სოციოლოგიური კვლევის ინსტიტუტი - <http://adsri.anu.edu.au/study/gradcert.php>).
6. მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტი _ <http://www.demostudy.ru/magistr.htm>;

სასწავლო გეგმა

ფაკულტეტი: სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა

უნივერსიტეტი/ინსტიტუტი/დეპარტამენტი/კათედრა/მიმართულება: ივ.ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

სასწავლო პროგრამის სახელწოდება: დემოგრაფია და მოსახლეობის გეოგრაფია

სწავლების საფეხური: მაგისტრატურა

სასწავლო პროგრამის ხელმძღვანელ(ებ)ი: რევაზ გაჩეჩილაძე, პროფესორი; თსუ, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ვაჟა ლორთქიფანიძე, პროფესორი; თსუ, სოციალურ და პოლიტიკურ მეცნიერებათა ფაკულტეტი

აკადემიური საბჭოს მიერ სასწავლო პროგრამის დამტკიცების თარიღი, დადგენილების ნომერი: დადგენილება № 42/2014-19 მაისი, 2014; დანართი 219

პროგრამაში განხორციელებული ცვლილებები (თსუ-ს აკადემიური საბჭოს დადგენილების ნომერი და თარიღი): დადგენილება №81/2014-4 სექტემბერი, 2014; დადგენილება № 22/2016 - 19 თებერვალი, 2016; დადგენილება № 9/2017 - 23 იანვარი, 2017; დადგენილება № 90/2017 - 25 ივლისი, 2017; დადგენილება №91/2018 - 19 მარტი, 2018

სასწავლო პროგრამის ამოქმედების თარიღი (სასწავლო წელი): 2014-2015

პროგრამის სტრუქტურა

საფაკულტეტო კურსები/მოდულები										
საფაკულტეტო (საბაზისო) სავალდებულო კურსები/მოდულები 70 კრედიტი (ECTS)										
№	სასწავლო კურსის დასახელება	კრედიტების რაოდენობა (ECTS)	სტუდენტის საკონტაქტო მუშაობის საათები სემესტრში			სტუდენტის დამოუკიდებელი მუშაობის საათები სემესტრში	საგანზე დაშვების წინაპირობა	სწავლების სემესტრი		ლექტორი/ლექტორები
			ლექცია	სამუშაო ჯგუფი/პრაქტიკუმი	შუალედური და დასკვნითი გამოცდები			შემოდგომა	გაზაფხული	
1	აკადემიური წერა (მაგისტრანტებისთვის) (საზოგადოებრივი გეოგრაფიის სამაგისტრო პროგრამიდან)	5	30	15	3	77	არ აქვს	+	-	მოწვეული ლექტორი თათია ქართლელიშვილი
2	დემოგრაფია 1	5	30	15	6	74	არ აქვს	+	-	ასოცირებული პროფესორი ანზორ სახვაძე
3	დემოგრაფია 2	5	30	15	6	74	დემოგრაფია 1	-	+	ასოცირებული პროფესორი ანზორ სახვაძე
4	სტატისტიკის ზოგადი თეორია	5	30	15	6	74	არ აქვს	+	-	ასოცირებული პროფესორი

										ანზორ სახვაძე
5	დემოგრაფიული სტატისტიკა	5	30	15	6	74	სტატისტიკის ზოგადი თეორია	-	+	ასოცირებული პროფესორი ანზორ სახვაძე
6	დემოგრაფიული ანალიზი	5	30	15	6	74	დემოგრაფია 2	-	+	ასოცირებული პროფესორი ანზორ სახვაძე
7	მიგრაციული პროცესები და გეოგრაფია	5	30	15	5	75	არ აქვს	+	-	ასოცირებული პროფესორი ია იაშვილი
8	ქვეყნის შიდა რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული განვითარება	5	30	15	9	71	არ აქვს	+	-	მოწვეული ლექტორი რუსუდან თევზაძე
9	მათემატიკური მეთოდები და მოდელირება დემოგრაფიაში	5	30	15	6	74	დემოგრაფიული სტატისტიკა 2	+	-	ასოცირებული პროფესორი ანზორ სახვაძე
10	საქართველოს მოსახლეობა 1	5	30	15	4	76	არ აქვს	+	-	პროფესორი ვაჟა ლორთქიფანიძე
11	საქართველოს მოსახლეობა 2	5	30	15	4	76	საქართველოს მოსახლეობა 1	-	+	პროფესორი ვაჟა ლორთქიფანიძე
12	სოციალური კვლევის მეთოდები (გენდერის კვლევის სამაგისტრო პროგრამიდან)	5	15	15	4	91	არ აქვს	+	-	ასოცირებული პროფესორი თეონა მატარაძე
13	პრაქტიკა	10	-	220	6	24	არ აქვს	+	-	პროფესორი ვაჟა ლორთქიფანიძე
საფაკულტეტო (საბაზისო) არჩევითი კურსები/მოდულები 20 კრედიტი (ECTS)										
1	მოსახლეობის განვითარების კონცეფციები	5	30	15	6	74	არ აქვს	+	-	ასოცირებული პროფესორი ანზორ სახვაძე
2	დემოგრაფიული პოლიტიკა	5	30	15	4	76	დემოგრაფია 2	+	-	პროფესორი ვაჟა ლორთქიფანიძე ასოცირებული პროფესორი გიორგი მელაძე

3	კავკასიის მოსახლეობა	5	30	15	5	75	არ აქვს	-	+	პროფესორი ვაჟა ლორთქიფანიძე
4	რეგიონების მოსახლეობის გეოგრაფია	5	15	15	6	89	არ აქვს	-	+	ასისტენტ პროფესორი გიორგი კვინიკაძე
5	მსოფლიოს დემოგრაფიული განვითარების ტენდენციები	5	30	15	4	76	დემოგრაფია 2	+	-	პროფესორი ვაჟა ლორთქიფანიძე
6	განვითარების გეოგრაფია (საზოგადოებრივი გეოგრაფიის პროგრამიდან)	5	30	15	5	75	არ აქვს	+	-	ასოცირებული პროფესორი ვალერიან მელიქიძე
7	კომპიუტერული პროგრამები დემოგრაფიაში	5	30	15	7	73	არ აქვს	-	+	მოწვეული ლექტორი ნიკოლოზ მაღლაფერიძე
8	ინგლისური ენა1 (საზოგადოებრივი გეოგრაფიის სამაგისტრო პროგრამიდან)	5	30	15	7	73	არ აქვს	+	-	ენების ცენტრის პედაგოგი თამარ იაშვილი
9	ინგლისური ენა 2 (საზოგადოებრივი გეოგრაფიის სამაგისტრო პროგრამიდან)	5	30	15	7	73	ინგლისური ენა 1	-	+	ენების ცენტრის პედაგოგი თამარ იაშვილი
10	განვითარება და სოციალური პოლიტიკა	5	30	15	5	75	არ აქვს		+	ასისტენტ პროფესორი ჯაბა უროტაძე
11	კომპიუტერული პროგრამები დემოგრაფიაში (პრაქტიკული)	5	15	30	5	75	კომპიუტერული პროგრამები დემოგრაფიაში	+	-	მოწვეული ლექტორი ნიკოლოზ მაღლაფერიძე
პროგრამის კვლევითი კომპონენტი (30 კრედიტი)										
1	სამაგისტრო ნაშრომი	30							+	+
	სულ	120								

პროგრამის ხელმძღვანელი (ების) ხელმოწერა -----

-- ფაკულტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის ხელმოწერა -----

ფაკულტეტის სასწავლო პროცესის მართვის სამსახურის უფროსის ხელმოწერა -----

ფაკულტეტის დეკანის ხელმოწერა -----

უნივერსიტეტის ხარისხის უზრუნველყოფის სამსახურის უფროსის ხელმოწერა -----

-- თარიღი -----

ფაკულტეტის ბეჭედი

კომპეტენციების მატრიცა
 დემოგრაფია და მოსახლეობის გეოგრაფია - მაგისტრატურა

	სასწავლო კურსის სახელწოდება	ცოდნა და გაცნობიერება	ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენება / პრაქტიკული უნარები	კომუნიკაციის უნარი	დასკვნის უნარი	სწავლის უნარი	ღირებულებები
	სავალდებულო საგნები და სავალდებულო კომპონენტები						
1	დემოგრაფია 1	X	X	X	X		
2	დემოგრაფია 2	X	X	X	X		
3	დემოგრაფიული სტატისტიკა 1	X	X		X		
4	დემოგრაფიული სტატისტიკა 2	X	X		X		
5	დემოგრაფიული ანალიზი	X	X	X	X		
6	მიგრაციული პროცესები და გეოგრაფია	X	X		X		
7	განვითარების გეოგრაფია	X	X	X	X		

8	მათემატიკური მეთოდები და	X	X		X		
9	საქართველოს მოსახლეობა 1	X	X		X		
10	საქართველოს მოსახლეობა 2	X	X		X		
11	აკადემიური წერა	X	X				
12	სოციალური კვლევის მეთოდები	X	X	X	X		X
13	პრაქტიკა	X	X	X	X	X	X
14	სამაგისტრო ნაშრომი	X	X	X	X	X	X
	არჩევითი საგნები						
15	მოსახლეობის განვითარების	X	X		X		X
16	დემოგრაფიული პოლიტიკა	X	X		X		X
17	კავკასიის მოსახლეობა	X	X	X	X		
18	რეგიონების მოსახლეობის გეოგრაფია	X	X	X	X		X
19	მსოფლიოს დემოგრაფიული	X	X	X			
20	მსოფლიო ეკონომიკის გეოგრაფია	X	X	X	X		
21	ინგლისური ენა 1	X	X	X	X		
22	ინგლისური ენა 2	X	X	X	X		